

Konsekvensutredning av Spelinspektionens föreskrifter och allmänna råd om spelansvar

Innehåll

1	Beskrivning av problemet och vad Spelinspektionen vill uppnå.....	3
2	Alternativa lösningar för att uppnå syftet samt vilka effekterna blir om reglering inte kommer till stånd	3
3	Uppgifter om vilka som berörs av regleringen.....	4
3.1	Licensformer som undantas delar av regleringen.....	5
4	Uppgifter om de bemyndiganden som Spelinspektionens beslutanderätt grundar sig på.....	6
5	Uppgifter om vilka kostnadsmissiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenser för de övervägda regeringsalternativen	6
5.1	Uppgift om konsekvenser för spelbolagen.....	6
5.2	Konsekvenser för samhället och konsumenterna.....	8
5.3	Konsekvenser för Spelinspektionen.....	9
5.4	Kostnad för alternativ till föreslagna föreskrift.....	9
6	Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.....	9
7	Bedömning av om särskild hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser.....	10
8	Övriga konsekvenser.....	10

Konsekvensutredning

1 **Beskrivning av problemet och vad Spelinspektionen vill uppnå**

Den nya spelregleringen som trädde i kraft den 1 januari 2019, ställer krav på licenshavarna att skydda spelarna mot överdrivet spelande. Genom regleringen fick Spelinspektionen föreskriftsrätt gällande bland annat olika aspekter av det spelansvar som åligger licenshavarna. Dåvarande Lotteriinspektionen beslutade den 25 juli 2018 om föreskrifter och allmänna råd (LIFS 2018:2) om spelansvar (spelansvarsföreskrifter).

Med utgångspunkt i erfarenheterna från myndighetens arbete med tillämpningen av föreskrifterna och en förändrad spelmarknad behöver föreskrifterna ändras. Syftet med de föreslagna ändringarna är att stärka skyddet för spelarna och att förenkla licenshavarnas arbete med spelansvar genom att tydliggöra kraven.

Ändringarna föreslås ske genom att nya föreskrifter om spelansvar meddelas och de nu befintliga upphävs.

Denna konsekvensutredning behandlar enbart de nu föreslagna ändringarna. Överväganden avseende det innehåll som kvarstår oförändrat från den nu gällande spelansvarsföreskriften framgår av den konsekvensutredning som gjordes i samband med framtagandet av de föreskrifterna.

2 **Alternativa lösningar för att uppnå syftet samt vilka effekterna blir om reglering inte kommer till stånd**

Spelinspektionen anser fortsatt att spellagen och spelförordningen behöver kompletteras med bindande föreskrifter gällande spelansvar. En tydlig reglering underlättar för licenshavarna att förstå vilka krav Spelinspektionen ställer på deras verksamhet och det skapar i sin tur bättre förutsättningar för att uppnå syftet med spelregleringen.

Ett alternativ till att meddela nu föreslagna föreskrifter, är att låta de nuvarande föreskrifterna fortsätta gälla. Flera av de föreslagna förändringarna är dock företeelser som idag är oreglerade. Om de föreslagna föreskrifterna inte meddelas skulle delar av spelansvaret lämnas till självreglering vilket inte kan anses förenligt med hur spellagen är uppbyggd. Spellagen är en ramlag, vilket innebär att vissa detaljregler saknas och istället lämnas till regeringen att reglera genom förordningar och till Spelinspektionen att reglera genom föreskrifter. Spelinspektionen anser att skyddet för spelare och licenshavarnas arbete med spelansvar stärks om de föreslagna ändringarna genomförs varför det inte är ett lämpligt alternativ att istället låta de nuvarande föreskrifterna fortsätta att gälla.

Ett annat alternativ till att meddela föreskrifterna är att istället utarbeta råd som hjälp till aktörerna. Med hänsyn till Spelinspektionens sanktionsmöjligheter anser myndigheten dock att det är av vikt att det inte finns några tveksamheter kring vilka krav licenshavarna är tvungna att följa. Icke bindande råd anses mot denna bakgrund inte vara ett lämpligt alternativ.

3 Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

Spelansvarsföreskriften gäller för samtliga licenshavare som tillhandahåller spel om pengar i Sverige. Vissa paragrafer omfattar dock endast specificerade licenstyper eftersom de inte är applicerbara på alla spel.

Den 1 september 2022 hade Spelinspektionen beviljat 70 licenser för kommersiellt onlinespel och vadhållning, 16 licenser för landbaserat kommersiellt kasinospel, 2 licenser för landbaserat kortspel, 2 licenser för spel på fartyg i internationell trafik, 2 licenser för statligt spel samt ett stort antal licenser till små klubbar och föreningar för allmännyttiga ändamål.

De licenshavare som berörs av förslagen är allt ifrån bolag med nettoomsättning i Sverige på flera miljarder till ideella organisationer som säljer lotter för att samla pengar till lägerverksamhet.

Det är stora skillnader mellan olika aktörer och mellan de olika spelformer som finns på den svenska spelmarknaden. Kraven inom spellagens spelansvar gäller som utgångspunkt för samtliga licenshavare. Hänsyn bör dock tas till både de

olika spelformernas risker ur ett spelansvarsperspektiv och de olika aktörernas storlek och därmed även deras kapacitet att påverka. Snabba spelformer som tillhandahålls online, exempelvis kasino, slots, och livebetting medför hög risk för kunderna att involveras i ett överdrivet spelande. Onlinespel medför även en hög tillgänglighet vilket skapar förutsättningar för obegränsat spelande och därmed ökad risk för sårbara spelare. Det finns därför anledning att ställa mer omfattande krav på dessa spelformer.

3.1 Licensformer som undantas delar av regleringen

I den nu gällande spelansvarsföreskriften görs vissa undantag för de som bedriver verksamhet med licens för enbart lokalt poolspel och/eller spel på varuspelsautomater. Spelinspektionen anser att det finns anledning att göra undantag från vissa av kraven även i den nu föreslagna föreskriften för dessa licenshavare.

Licens enligt 6 kap. 8 § spellagen för lokalt poolspel beviljas för ett visst antal tävlingsdagar per år. Värdet av en insats får uppgå till högst 1/8 000 prisbasbelopp. Med hänsyn till de begränsningar som finns i antal tävlingsdagar och med hänsyn till att spelet inte kan anses lättillgängligt, som exempelvis spel som tillhandahålls online anser Spelinspektionen att det är en spelform som inte är förenad med hög risk för överdrivet spelande.

Licens att tillhandahålla spel på varuspelsautomater beviljas enligt 9 kap. 3 § spellagen. Ett krav för licens är att spelet tillhandahålls i samband med en offentlig nöjeställning. Mot denna bakgrund och med hänsyn till att vinsten utgörs av varor vilka inte direkt kan omsättas i fortsatt spel, anser Spelinspektionen att även detta är en spelform som inte är förenad med en hög risk för överdrivet spelande.

4 Uppgifter om de bemyndiganden som Spelinspektionens beslutanderätt grundar sig på

Av 16 kap. 3 § spelförordningen framgår att Spelinspektionen får meddela föreskrifter om krav på spelets bedrivande för att det ska anses tillhandahållet på ett sunt, säkert och ur allmän synpunkt lämpligt sätt.

Genom 16 kap. 8 § 4 spelförordningen ges Spelinspektionen bemyndigande att meddela föreskrifter om licenshavarnas hantering av spelkonton och betalningar enligt 13 kap. spellagen (2018:1138).

Genom 16 kap. 10 § 1–4, 7 spelförordningen har Spelinspektionen getts bemyndigande att meddela föreskrifter om vilken information som licenshavaren ska ge till spelarna i spelet, undantag från kravet på handlingsplan enligt 14 kap. 1 § spellagen (2018:1138), vad en utbildning enligt 14 kap. 14 § spellagen ska innehålla, det självtest som avses i 14 kap. 10 § spellagen samt övriga spelansvarsåtgärder.

Av 16 kap. 11 § 1–2 spelförordningen framgår att Spelinspektionen får meddela föreskrifter om vilka uppgifter licenshavaren ska rapportera till Spelinspektionen för myndighetens tillsyn över licenshavarens hantering av spelare och spelkonton samt rutiner för att motverka problem med överdrivet spelande och även om vilken information om licenshavarens verksamhet som licenshavaren ska ge Spelinspektionen för dess tillsynsverksamhet.

5 Uppgifter om vilka kostnadsmässiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenser för de övervägda regeringsalternativen

5.1 Uppgift om konsekvenser för spelbolagen

Merparten av de förändringar som föreslås innefattar mindre ändringar. Kostnaden för denna typ av insatser är inte omfattande men svåra att beräkna eftersom det beror på hur enskilda licenshavares tekniska system är

konstruerade. Som tidigare angetts påverkar inte heller alla förändringar varje licenshavare utan det är i viss mån beroende på spelform.

Den förändring som kan medföra ökade kostnader för vissa licenshavare är kravet på tillgänglighet i kommunikationen med spelarna. Om en licenshavare inte alls kan tillhandahålla svensktalande personer i sin kommunikation med spelarna så innebär det en kostnad i rekrytering. För närvarande är uppskattningen att detta endast omfattar ett fåtal bolag med licens för kommersiellt onlinespel med säte i andra EU länder. I dessa fall kan de nya kraven på form för kommunikation leda till behov av nyanställning. Som riktmärke för den kostnaden kan anges att lönen för en anställd inom kundtjänst är idag ungefär mellan 26 000 – 34 000 kr i månaden.¹

När det gäller den information vissa licenshavare ska lämna till Spelinspektionen föreslås nu att kravet ändras så att informationen ska lämnas en gång per år istället för två gånger per år och vissa justeringar har gjorts gällande den information som ska lämnas in. Anledningen till förändringen är att det har visat sig inte vara nödvändigt med halvårsvisa rapporteringar för att följa licenshavarnas spelasvarsarbete på aggregerad nivå. Eftersom Spelinspektionen anser att det är oklart i vilken utsträckning en licenshavare får behandla personuppgifter inom ramen för sitt arbete med omsorgsplikten har myndigheten valt att ta bort de punkter som kräver en sådan behandling. I myndighetens hemställan till regeringen² föreslås att spellagens bestämmelser om tillåtna ändamål för behandling av personuppgifter kompletteras med en uttrycklig bestämmelse avseende tillåten behandling av personuppgifter inom ramen för licenshavares arbete med omsorgsplikten. Förändringarna innebär sammantaget minskat arbete för licenshavarna.

¹ Unionen (2021) <https://www.unionen.se/rad-och-stod/om-lon/marknadsloner/kundtjanst-och-support#>

² Spelinspektionen (2021) [begaran-om-andring-i-spellagen2.pdf \(spelinspektionen.se\)](#)

5.2 Konsekvenser för samhället och konsumenterna

Målet med den svenska spelregleringen är att spelandet ska vara sunt och säkert.³ De föreslagna förändringarna i spelansvarsföreskriften är ett sätt att nå det målet. Genom att införa ett krav på att utbildning kopplad till spelansvar sker senast fyra månader efter att anställning hos eller uppdrag för licenshavare påbörjas säkerställs att den som utför arbetsuppgifter för licenshavaren har den kunskap som krävs för att upprätthålla ett högt konsumentskydd.

Genom att införa ett krav på att licenshavaren tillhandahåller möjligheten till kommunikation på svenska ökas tillgängligheten och säkerheten i kommunikationen. De praktiska konsekvenserna av de föreslagna föreskrifterna kommer i första hand att vara märkbara för de som spelar på ett riskfyllt sätt. Detta innefattar till exempel åtgärder som att förhindra automatiskt spel eller förbjuda "ångra uttag", förändringar som i första hand syftar till att motverka problematiskt spelande. Det är troligt att spelare som använder dessa funktioner kommer att reagera på att de tas bort, och det är därmed bra att kommunicera att förändringen sker mot bakgrund av att dessa funktioner är riskabla och samvarierar med problematiskt spelande.⁴

Omsorgsplikten som den kommer till uttryck i 14 kap. 1 § spellagen innebär en skyldighet att på individnivå motverka överdrivet spelande. Genom de ändringar som nu föreslås blir det lättare för spelbolag och spelare att kontrollera så att spelandet inte blir överdrivet och övergår i ett problemspelande.

I den nu gällande spelansvarsföreskriften föreskrivs att en kund, i samband med att ett spelkonto öppnas, ska godkänna de villkor som rör skyddet för spelarnas pengar vid händelse av att licenshavaren hamnar på obestånd. Att spelarnas medel ska hållas avskilda från licenshavarens och att licenshavaren ska informera spelare om hur deras medel är skyddade om licenshavaren hamnar på obestånd framgår av 13 kap. 7 § spellagen. Den närmre hanteringen av

³ En omreglerad spelmarknad 2017/18:220

⁴ [Parke & Parke 2017 GTR Final 915021117 \(begambleaware.org\)](https://www.begambleaware.org/sites/default/files/2020-12/gtr-briefing-note-parke-nov-2017.pdf) Park & Park (2017) <https://www.begambleaware.org/sites/default/files/2020-12/gtr-briefing-note-parke-nov-2017.pdf>; Haeusler (2016). Follow the money: using payment behaviour as predictor for future self-exclusion.

villkoren är snarast en fråga för Konsumentverket varför bestämmelsen föreslås tas bort ur spelansvarsföreskriften.

5.3 Konsekvenser för Spelinspektionen

Spelinspektionens behov av resurser kommer inte att öka med anledning av de föreslagna ändringarna. De förändringar som föreslås omfattar de delar av spelmarknaden som ingår i det löpande arbetet med tillsyn.

Den föreslagna förändringen att licenshavarna ska lämna information till Spelinspektionen årsvis istället för halvårsvis innebär en minskad arbetsbelastning för Spelinspektionen.

5.4 Kostnad för alternativ till föreslagna föreskrift

Alternativet är som tidigare nämnts att låta rådande föreskriftstext gälla, vilket innebär oförändrade kostnader.

6 Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Regelverket avseende lotterier och annat spel om pengar är inte harmoniserat inom EU. Spel om pengar utgör en tjänst enligt fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (FEUF). Detta innebär att medlemsstaterna är fria att lagstifta på området, under förutsättning att bland annat FEUF:s generella regler om de fyra friheterna och sekundärrätten beaktas. Nationella åtgärder som inskränker de grundläggande friheter som garanteras av FEUF kan vara berättigade endast om de tillämpas på ett icke-diskriminerande sätt, motiveras av tvingande hänsyn av allmänintresse, vara ägnade att säkerställa det mål som eftersträvas genom dem samt inte går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål. Vid framtagandet av föreskrifterna har Spelinspektionen beaktat FEUF:s krav på legalitet, förutsebarhet och proportionalitet.

Spelinspektionen har gjort bedömningen att dessa föreskrifter ska anmälas till Kommerskollegium (notifieras) i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande

beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informations samhällens tjänster.

7 Bedömning av om särskild hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Spelinspektionen bedömer att ingen särskild hänsyn behöver tas gällande tidpunkten för ikraftträdandet och det finns inget behov av speciella informationsinsatser. I de fall svensktalande personal behöver rekryteras finns tid att påbörja och genomföra en sådan rekrytering under tiden efter remissförfarandet innan föreskrifterna träder i kraft.

8 Övriga konsekvenser

Spelinspektionen bedömer att de föreslagna ändringarna inte medför några effekter för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt på det sätt som avses i 7 § i förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.